

PSST... MATURA

PYTANIE JAWNE 27 · MATURA USTNA 2027–2028

DZIADY CZ. III · KONTEKST: FAUST CZ

KTO WYGRA JEGO DUSZĘ?

Pytanie jawne 27: „Walka dobra ze złem o duszę ludzką. Omów zagadnienie na podstawie Dziadów części III Adama Mickiewicza. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst”. Kontekst w tym ćwiczeniu: pierwsza część Fausta Goethego.

TEZA W JEDNYM ZDANIU

Zło wykorzystuje pychę i rozpacz człowieka, dobro działa przez modlitwę, miłość i wstawiennictwo.

GOTOWE ZDANIA NA EGZAMIN

NA POCZĄTEK

Trzecia część „Dziadów” przedstawia walkę o duszę Konrada: zło wykorzystuje jego pychę i rozpacz, dobro działa przez modlitwę i wstawiennictwo księdza Piotra.

NA ZAKOŃCZENIE, PO KONTEKŚCIE

U Goethego Faust sam zawiera pakt, u Mickiewicza Konrad cyrografu nie podpisuje — o jego duszę walczą inni, a miłosierdzie ma ostatnie słowo.

SCHEMAT ODPOWIEDZI

Duchy w Prologu, diabelskie dopowiedzenie w Improwizacji, egzorcyzm księdza Piotra, głosy aniołów. Przy każdym — co zło próbuje wykorzystać i jak odpowiada dobro. „Fausta” użyj do porównania dwóch sposobów kuszenia, nie do twierdzenia, że Konrad podpisał pakt.

Chcesz mieć to pytanie z głowy? W książce „Psst... matura” masz wszystkie 76 pytań: tezę, gotowe zdania, plan, pułapki i trening — a w tomie 2 wzorcowe wypowiedzi. Zajrzyj: niekazmuliczyc.pl/psst/

SPRAWDŹ SIĘ

Odpowiedz najpierw sam(a) — kierunek odpowiedzi zakryj kartką.

1. Zaproponuj tezę — Jakie słabości człowieka może wykorzystać zło i w jaki sposób działa dobro?

KIERUNEK ODPOWIEDZI W przypadku Konrada diabły mogą wykorzystać pychę i rozpacz wywołaną cierpieniem narodu. Dobro pojawia się w modlitwie, egzorcyzmie, gotowości księdza Piotra do ofiary i anielskim wstawiennictwie. Ostateczny los duszy nie zostaje rozstrzygnięty prostą formułą.

2. Przypomnij Prolog — Co mówią duchy o jednej myśli człowieka i czekających na nią siłach?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Duch mówi, że na ludzką myśl czekają szatan i anioły. Dramat ma dwie współobecne płaszczyzny: realne więzienie i polityczne represje oraz duchowy spór o kierunek, w jakim człowiek użyje swojej wolności.

3. Odczytaj Wielką Improwizację — Co motywuje Konrada do buntu? Na czym polega jego pycha i kto wypowiada słowo „carem”?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Konrad kocha naród i cierpi za rodaków, ale żąda od Boga „rządu dusz”, przekonany, że lepiej kierowałby ludźmi. Ostatnie słowo oskarżenia wypowiada diabeł, nie Konrad. Ta granica ma znaczenie dla oceny duchowego zagrożenia bohatera.

4. Wyjaśnij działanie księdza Piotra — Co robi nad upadłym Konradem i o co prosi Boga?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Ksiądz Piotr modli się, odprawia egzorcyzm i prosi, by mógł przyjąć karę za winy Konrada. Odpowiada na zło pokorą, troską i gotowością do ofiary, a nie własnym żądaniem władzy.

5. Postuchaj głosów aniołów — Dlaczego w scenie po modlitwie słychać zarówno osąd winy, jak i prośbę o miłosierdzie?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Archanioł przypomina o grzechu Konrada, ale inny głos wskazuje na jego miłość do narodu i ludzi. Dramat nie usuwa winy, lecz nie pozwala też orzekać o definitywnym potępieniu. Ostateczny sąd należy do Boga.

6. Dodaj kontekst „Fausta” — Na czym polega zakład Mefistofelesa i warunek przyjęty przez Fausta? Czym różni się sytuacja Konrada?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Mefistofeles zakłada się, że sprowadzi Fausta na złą drogę. Faust umawia się, że będzie należał do diabła, jeśli znajdzie chwilę, którą zechce zatrzymać na zawsze. Konrad nie zawiera takiej umowy. Porównanie dotyczy pokusy i stawki duchowej, nie identycznego przebiegu wydarzeń.